

Trafikksikkerhetsplan

for

Lesja kommune

2018 – 2021

–

tematisk kommunedelplan

(jf. plan- og bygningslova §§12-1 og 12-12)

Lesja kommune - utkast -rullering

24.04.2018

Føreord

Kommunalt trafikksikkerheitsarbeid handlar om å legge til rette for at innbyggjarane kan bevege seg trygt i lokalmiljøet, anten som fotgjengar, syklist eller brukar av motorkjøretøy, og om du er barn, ungdom eller vaksen. Trafikksikkerheitsplanen 2018 – 2021 vil danne grunnlaget for trafikksikkerheitsarbeidet i Lesja kommune.

Trafikksikkerheitsarbeid for alle trafikantgrupper er viktige folkehelseiltak. Trafikksikkerheitsplanen har fokus på helseperspektivet som er eit satsingsområde for kommunen.

Når kommunen skal rullere trafikksikkerheitsplanen for 2015 – 2017, er det framleis fokus på å få gjennomført bygginga av gang- og sykkelveg langs E136. Her har Lesja-modellen vore avgjerande for arbeidet. Då kan vi nå målet i planperioden om at det skal vere samanhengande gang- og sykkelveg gjennom heile kommunen. Grunneigarar og Statens Vegvesen har bidrege vesentleg til dette, og har vore gode samarbeidspartnarar for gjennomføringa av trafikksikkerheitsplanen.

Vidare er det behov for framleis å halde fokus på det haldningsskapande arbeidet, slik det t.d. er forankra i læreplanar i barnehagen og grunnskulen.

Dette krev at alle involverte må bidra. Lesja kommune ønskjer at revisjonsarbeidet må skape eit engasjement frå alle grupper, slik at planen kan bli meir enn bare ord, og at resultatet blir mindre ulykker og skadar i trafikken.

Trafikksikkerheitsgruppa i Lesja har gjennom heile planperioden lagt ned eit stort arbeid for at så mykje som mogleg i inneverande plan skulle bli realisert. Lesja kommune treng framleis det engasjementet i den neste planperioden.

Revidert utkast til trafikksikkerheitsplan for Lesja – tematisk kommunedelplan har ligge ut til offentleg ettersyn i tida , og er godkjend i Lesja kommunestyre .

Lesja, den

Mariann Skotte
ordførar

INNHOOLD

Føreord.....	2
1 Innleiing	5
1.1 Melding om oppstart	5
2 Rammer for arbeidet	6
2.1 Heimel og planprosess	6
2.2 Overordna føringar	6
2.3 Trafikksikker kommune.....	6
3 Visjonar og mål.....	7
3.1 Visjonar.....	7
3.2 Hovudmål.....	7
3.3 Delmål.....	7
4 Organisering av trafikksikkerheitsarbeidet i Lesja kommune	8
4.1 Trafikksikkerheitsutvalet	8
4.2 Sektor for forvaltning og utvikling	8
4.3 Sektor for helse, omsorg og folkehelse.....	8
4.4 Barnehagane.....	9
4.5 Skulane	9
4.7 Kommunen sitt samarbeid med politiet	9
5 Ulykkessituasjonen i Lesja.....	10
6 Tiltak	12
6.1 Handlingsplan for fysiske tiltak på og langs vegane i Lesja 2018 – 2021.	12
6.2 Handlingsplan for opplæring, informasjon og åtferdsregulerande tiltak.....	14
6.2.1 Trafikksikker kommune	14
6.2.2 Lesja kommune som arbeidsgjevar	14
6.2.3 Lesja kommune som barnehageeigar	15
6.2.4 Lesja kommune som skuleeigar	16
6.2.5 Lesja kommune – helse- og omsorgssektoren.....	19

6.2.6 Lesja kommune – kultursektoren	20
6.2.7 Lesja kommune som vegeigar	20
6.2.8 Lesja kommune – andre interesser	21

UTKAST 24.04.18

1 Innleiing

Denne planen er nr. 5 i rekkja av trafikksikkerheitsplanar for Lesja kommune. Planen skal vere eit styringsverktøy for eit målretta trafikksikkerheitsarbeid i kommunen.

Dei fire føregåande planane har vore svært nyttige styringsverktøy i arbeidet for betre trafikksikkerheit i kommunen. Dette er eit spleiselag der grunneigarar har stilt gratis grunn til disposisjon, Lesja kommune i samarbeid med Statens vegvesen står som tidlegare for gjennomføring og finansiering av prosjekta.

Trafikksikkerheitsplan for Lesja kommune 2018 – 2021 er ei vidareføring av tidlegare trafikksikkerheitsplanar, som Trafikksikkerheitsutvalet og sektor for forvaltning og utvikling har vore viktige aktørar i utarbeiding av. Planen er i hovudsak basert på forarbeidet som var i samband med trafikksikkerheitsplanen for perioden 2010 –2013 og 2015 – 2017, med innspel frå innbyggjarane, grendelag, helsetenesta, ungdomsrådet, skular og barnehagar som ble kontakta og gjort merksame på moglegheitene for å komme med innspel.

Kartlegging som ble gjort i samband med tidlegare trafikksikkerheitsplan viser at tankar om trafikksikkerheitsarbeidet i kommunane framleis er sterkt forankra i fysiske tiltak. Vi håper at vi med å vidareføre fokus på haldningsskapande tiltak vil medverke til å gi planen tverrfaglig merksemd og engasjement ut over fysiske tiltak.

Lokalt trafikksikkerheitsarbeid som har skjedd i Lesja kommune dei siste 15 åra har mellom anna resultert i at vi i konkurranse med andre kommunar ble innstilt av regionvegkontoret som kandidat til «Årets trafikksikkerhetskommune 2012» og enda på landsbasis opp blant åtte finalister.

1.1 Melding om oppstart

Formannskapet i Lesja har i møtet 18.01.17, sak 02/17 gjort vedtak medling oppstart og forslag til planprogram rulling av Kommuneplan for Lesja. Tematisk kommunedelplan for trafikksikkerheit er ein del av planprogrammet.

I planprogrammet fastsett av Lesja kommunestyre 11.05.17, sak 24/17 heiter det om trafikksikkerheitsplanen:

«Gjeldande plan gjeld for perioden 2014–2017. I tillegg til at planperioden nor går ut er det behov for å redigere plandokumentet. Den førre planprosessen gjekk over lang tid, og det var fyrst i siste fase at planen fekk status som kommuneplan slik at kommunen kunne oppfylle vilkåra som «Trafikksikker

kommune».

2 Rammer for arbeidet

2.1 Heimel og planprosess

Trafikksikkerhetsplanen er utarbeidd som ein tematisk kommunedelplan etter reglane i plan- og bygningslova § 11-1: «...Det kan utarbeides kommunedelplan for bestemte områder, temaer eller virksomhetsområder. ...», jf. også §§ 11-12, 11-14 og 11-15.

2.2 Overordna føringar

Lesja kommune sin trafikksikkerhetsplan tek utgangspunkt i kriteria for «Trafikksikker kommune». I tillegg er planen samordna med m.a. desse overordna planane og retningslinene:

- Nasjonal transportplan,
- Nasjonal sykkel- og gåstrategi 2010–2019,
- Nasjonal tiltaksplan for trafikksikkerheit på veg 2018–2021,
- Handlingsprogram for fylkesveger 2018–2021
- Oppland fylkeskommune, Handlingsplan for trafikksikkerhet 2018–2021.
- Regional plan for folkehelse i Oppland 2012–2016, under rullering.
- Retningslinjer for barn og planlegging. (KMD)
- Retningslinjer for bolig-, areal- og transportplanlegging. (KMD 2014)
- Kommuneplan for Lesja.
- Sektorane sine årlege handlingsprogram

Dette har blitt vektlagt for å sikre ein raud tråd i arbeidet frå nasjonalt til lokalt nivå.

2.3 Trafikksikker kommune

I følgje vegtrafikklovens § 40a har fylkeskommunen eit ansvar for å tilrå og samordne tiltak for å fremme trafikksikkerheita i fylket. Ei viktig oppgåve i dette arbeidet er å påverke og stimulere kommunane til å arbeide målretta og heilskapleg med trafikksikkerhetsarbeidet.

Det er mange lovar og forskrifter som direkte eller indirekte omtalar kommunen sitt ansvar for å førebygge ulykker, drive folkehelse- og trafikksikkerhetsarbeid. Kommunen er pålagt eit ansvar bl.a. som vegeigar, som barnehage- og skuleeigar, stor arbeidsgjevar og kjøpar av transporttenester.

For å ivareta denne heilskapstenkinga er Lesja kommune med i nettverket «Trafikksikker kommune». Kommunen forpliktar seg her til å innføre kriterium i eigen organisasjon som skal vere eit verktøy for å kvalitetssikre kommunen sitt trafikksikkerhetsarbeid. Innføringa av kriteria fører til at kommunen blir godkjend som «*Trafikksikker kommune*» gjennom ei fylkeskommunal godkjenningsordning. Ei godkjenning som «*Trafikksikker kommune*» gjev ikkje fråvere av ulykker, men er eit bevis på at kommunen arbeider heilskapleg og systematisk med trafikksikkerheit.

3 Visjonar og mål

3.1 Visjonar

Visjonen om at ingen skal miste livet eller bli hardt skadd i trafikken – «Nullvisjonen» – ligg til grunn for alt trafikksikkerheitsarbeid i Norge.

Visjonar, mål og systematisk trafikktryggleiksarbeid skal gje kommunen eit bra omdøme, trygt lokalmiljø, mindre skadar og fornøgde innbyggjarar.

Det skal vere trygt å ferdast på vegane, og ingen skal bli drepe eller hardt skadd i vegtrafikken i Lesja.

3.2 Hovudmål

Det skal vere gode og trygge forhold for bustader i kommunen.

Det skal bli lagt til rette for tryggast mogleg ferdsel i trafikken for både store og små.

Lesja kommune ønskjer å prioritere trygghet og sikkerheit framfor tilgjenge og vegtrafikk.

3.3 Delmål

Delmål:

- a) Skape ein trafikksikkerheitskultur i Lesja der flest mogleg tenker og handlar trafikksikkert.
- b) Ingen ulykker med barnehagebarn. Trafikksikkerheit – opplæring og holdningsskaping – skal vere eit viktig tema i alle barnehagar.
- c) Ingen ulykker med skulebarn. Ingen skulebarn skal bli alvorlig skadd på veg til og frå skulen og til og frå fritidsaktivitetar.
- d) Redusere ungdomsulykkene. Tiltak mot aldersgruppa 15–24 år med spesielt fokus på utforkjøringar og møteulykker.
- e) Redusere ulykkene i gjennomgangstrafikken. Lesja er ein transportkorridor til og frå vestlandet. Det gjev mye tungtransport og farane det medfører. Ein større del av dette bør over på jernbanen.
- f) Haldningsskapande tiltak mot foreldre/andre vaksne. Desse er rollemodellar for framtidige trafikantar.
- g) Gjennomføre fysiske utbetringar der det i dag er unødige høge risiko.
- h) Fokuserer på kommunen si rolle som betydelig vegeigar, skule- og barnehageeigar, arbeidsgjevar og kjøpar av transporttenester.
- i) Fokuserer på kommunens rolle som ansvarleg for alle busette si helse, miljø og sikkerheit.

Måla involverer mange ulike sektorar, og det er viktig at alle involverte er seg sitt ansvar bevisst for at kommunen skal lykkast best mogleg med sine målsettingar i planen.

4 Organisering av trafikksikkerheitsarbeidet i Lesja kommune

Trafikksikkerheitsarbeidet i Lesja kommune er forankra i kommunestyret. Ansvaret for prosessen med å utarbeide ein ny trafikksikkerheitsplan for perioden 2018 – 2021 er tillagt rådmannen, for å synleggjøre at alle sektorane i kommunen må ta sin del av ansvaret. Det er avgjerande for arbeidet at den enkelte sektorleiar sørgjer for at eigne tiltak i planen blir gjennomført.

4.1 Trafikksikkerheitsutvalet

Trafikksikkerheitsutvalet blir leia av ordførar og består av:

- formannskapet
- utvalsleiarar i Forvaltningsstyret og Livsløpstyret
- leiar i Ungdomsrådet,
- leiar i Eldrerådet,
- Leiargruppa
- Barn og unge sin representant i plansaker.

Det skal **ein gong i planperioden** haldast møte (trafikksikkerheitskonferanse) for avklaring av status og prioritering av tiltak for påfølgjande år.

4.2 Sektor for forvaltning og utvikling

Ansvarleg for planlegging og gjennomføring av dei fysiske tiltaka. Ansvarleg for å søke KTS – midlar og gjennomføringa av desse tiltaka.

4.3 Sektor for helse, omsorg og folkehelse

I konsultasjonane med gravide par/mødrer/foreldre blir det såkalla gylne augneblikk til samtaler om trafikksikring av barn og vaksne i bil. Det leies ut Besafe – family til gravide, det bidrar til at hoftebeltet blir halde nede på hoftekammen i staden for over magen til den gravide. Dette hindrar at fosteret blir utsett for ekstrem trykkbelastning ved ein eventuell kollisjon.

Helsestasjonen deler ut brosjyra frå Trygg Trafikk; Sikring av barn i bil.

Legekontor/helsetjenesten

Legene har en nøkkelrolle i forhold til å vurdere om folk fyller helsekravene til å få eller beholde førerkort. Førerkortforskriften stiller visse krav til syn, helse, hørsel og førerlyst for den som skal føre motorkjøretøy. Kravene er strengere jo større og tyngre kjøretøyet er, og når det skal drives yrkesmessig persontransport. Kravene skal sikre at fører har tilstrekkelig

helse til å kunne kjøre sikkert. Helsesvikt kan være en sikkerhetsrisiko i trafikken på ulike måter. Noen sinnslidelser (psykiatriske sykdommer) kan føre til manglende dømmekraft og farlig kjøring. Noen medikamenter, spesielt beroligende og sterke smertestillende midler, nedsetter kjøreevnen på liknende måte som alkohol. Rusmisbrukere er betydelig overrepresentert i skadestatistikken. Dersom kraft og styring i armer og ben er nedsatt, kan evnen til å manøvrere kjøretøyet være redusert. Førerkortforskriften har derfor bestemmelser om bl.a. disse forholdene. Riktige og objektive vurderinger fra lege og helsepersonell vedrørende sjåførers helse og egnethet for bilkjøring er svært viktig for trafikksikkerheten.

Dei hyppigste årsakene til inndragning av førerkort er anfall med bevissthetsforstyrrelse, nevrologiske lidelser, kognitiv svikt, medikamentbruk og rusmisbruk (alkohol/illegale stoffer og medikamenter).

4.4 Barnehagane

Barnehagane gjer ein god jobb med å lære opp barna til å opptre riktig i trafikken som fotgjengere. I tillegg blir lagt det vekt på å bruke refleksvest for å bli sett. Dei nyttar også Tarkus frå TT til ein viss grad. For dei eldste barna har dei bussopplæring som ei tilvenning til skulestart. Dette er eit samarbeid med busselskapet der det blir sett fokus på korleis ein skal opptre på busshaldeplassen og i bussen.

4.5 Skulane

Som tema skal trafikksikkerheit i følge læreplanen bli integrert i dei fleste faga på ulike trinn. Eit typisk tverrfaglig emne som druknar litt i den store samanhengen. På barnetrinnet er dei med på refleksteljing i regi av TT. På mellomtrinnet er det eit opplegg med sykkeldagar der ein samarbeider med politiet og fokuserer på bruk av sykkel og trafikksikkerheit i den samanheng. Har eit opplegg for kvart av årstrinna 5., 6. og 7. Har hatt fokus på trafikksikkerheit i forbindelse med foreldremøte for å bevisstgjere foreldra det ansvaret dei har.

4.7 Kommunen sitt samarbeid med politiet

Politiet blir brukt som ein ressurs i mange samanhengar. Dette gjeld alt frå generell informasjon om negativ/positiv utvikling til statistikkar, førebyggjande rus- og trafikksikkerheitsarbeid med meir. Politiet har ein eigen kontaktperson for dette arbeidet.

Politiet i Lesja og Dovre gjennomfører med jamnlege trafikkkontrollar, og reaksjonane er:

- gebyr
- forenkla førelegg
- melding til politiet
- inndraging av førarkort

I tillegg kjem verksemda som Utrykningspolitiet driv i området.

5 Ulykkesituasjonen i Lesja

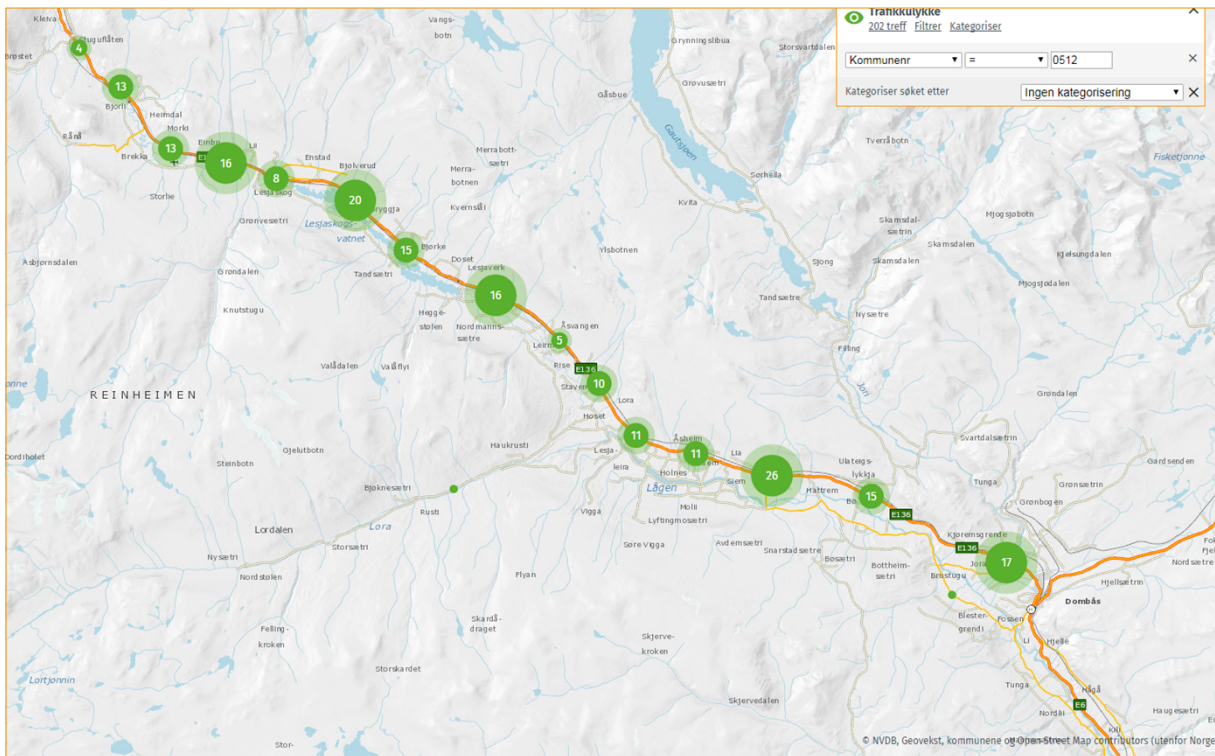
I tabell 1 er det gjeve ein oversikt over trafikkulykker i i Lesja i perioden 1999–2008.

Tabell 1. Registrerte trafikkulykker i Lesja 2009–2016. (Temadatalnmlandet/NVDB, 14.03.17)

År	Talet på ulykker	Talet på drepte/skadde	Talet på drepte	Talet på hardt skadde	Talet på lettere skadde	Uskadd
2009	4	12	0	3	9	0
2010	5	15	3	0	12	0
2011	5	15	0	6	9	0
2012	4	12	0	9	3	0
2013	5	15	3	3	3	6
2014	3	9	0	6	3	0
2015	1	3	0	3	0	0
2016	5	15	0	3	12	0
Sum	32	96	6	33	51	6

Tabell 2. Førerebels ulykkestal 2017

År	Talet på ulykker	Talet på drepte/skadde	Talet på drepte	Talet på hardt skadde	Talet på lettere skadde	Uskadd
2017	2	2	1	0	1	0

Figur 1. Trafikkulykker Lesja, NVDB 1977 – 2016

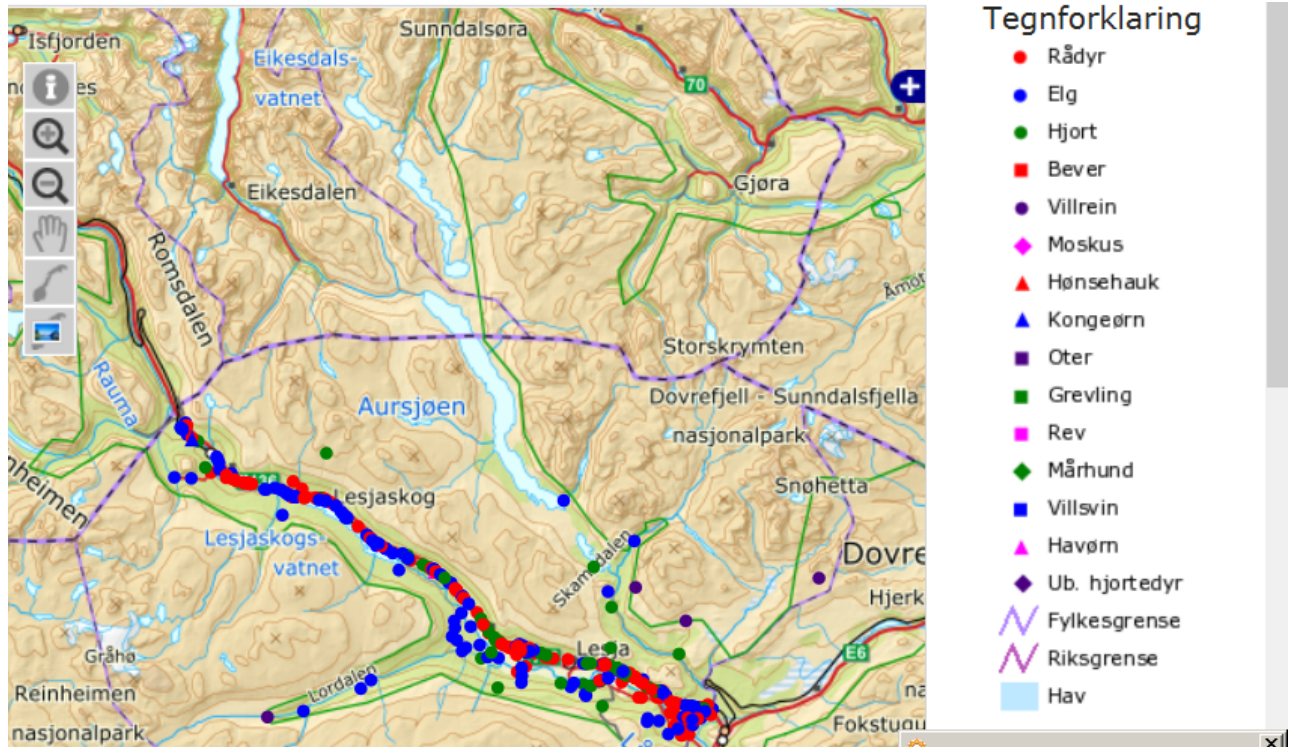
I figur 1 er det vist eit kart med datauttrek frå Norsk Vegdatabank (NVDB) pr. 17.04.18. Kartet viser lokalisering av 202 trafikkulykker på Lesja, gjennom fleire år. 98 % av ulykkene er lokalisert til E136.

5.1 Fallvilt

I figur 2 er det vist ein oversikt over fallvilthendingar i Lesja kommune 2009–2017, alle utfall. Figuren viser at hovedutfordringa i Lesja kommune er ulykker og hendelser langs E136 og toglinja Raumabanen. Bestanden elg, hjort og rådyr er stor og økende.

Forebyggende tiltak

Tiltak som viser seg å fungere best for å redusere ulykker med fallvilt er økt responstid; lys, siktrydding, og redusert fart. Det blir satt opp midlertidige skilt ved økt ferdsel i deler av året (vinteren). Det blir foret på 3 punkt gjennom bygda etter dispensasjon fra Mattilsynet på oversida av Raumabanen og E136. Det blir foretatt enkel siktrydding og befaringer med vegvesnet der de er vegeier. Det er også kontakt med private eiere ved forebyggende tiltak som siktrydding.

Figur 2. Fallviltthendingar i Lesja 2009 –2017, alle utfall.

Tabell 3. Fallviltulykker i Lesja 2009 – 2017

År	Påkjørt av bil	Påkjørt av motorsykel e.l.	Påkjørt av tog	Felt ulovlig	Felt som skadedyr	Felt i nødverge	Sykdom, skade eller andre årsaker	Sum
2009	14	0	11	0	0	0	9	34
2010	14	0	8	0	0	0	13	35
2011	26	0	16	0	0	0	10	52
2012	32	0	24	0	1	0	17	74
2013	16	0	12	0	0	0	11	39
2014	28	1	13	0	0	0	10	52
2015	22	0	10	1	0	0	14	47
2016	43	0	24	0	0	0	12	79
2017	40	0	10	0	0	0	11	61

6 Tiltak

Tiltak for å redusere talet på ulykker og konsekvensar av ulykker, er delt inn i fysiske tiltak og åtferdsregulerande tiltak. Under dei fysiske tiltaka er det også teke inn innspel til tiltak på riks- og fylkesveggar. Dei åtferdsregulerande tiltaka er delt inn etter kommunen sine ulike forvaltingsområde. **Dei er estimerte kostnadstal.**

6.1 Handlingsplan for fysiske tiltak på og langs vegane i Lesja 2018 – 2021.

Tabell 3. Tiltak kommunale vegar.

Prioritet	Tiltak på kommunale vegar	Ansvar for gjennomføring	Pris	År	Merknader
1	Opprusting av veg i Lesjaskog boligfelt	Lesja kommune	0,4 mill	2018	Oppgrusing og asfaltering
2	Sikring av område for på-/avstiging ved Lesja skule	Lesja kommune	0,4 mill	2018–19	Bussholdeplass m.m.
3	Sikring av kryssande skiløyper på Bjorli.	Lesja kommune/ utbyggingsavtaler	4,1 mill	2018	Ny skibru over Liabergvegen, siktrydding og skilting
4	Trafikkskilt, utskifting og supplering	Lesja kommune	0,1 mill	2018–2021	
5	Vegnavn/adresseskilting	Lesja kommune	0,5	2018–19	
6	Kontroll av bruer kvart 3. år. Vurdere tiltak etter kvar kontroll.	Lesja kommune		2018–21	
7	Fartsdemping kommunale vegar	Lesja kommune		2018–2021	Vurderes i kvart enkelt tilfelle
8	Rydding og betring av siktforhold.	Lesja kommune	0,1 mill	2018–2021	

9	Ny veg til Lesja boligfelt, planfri kryssing	Lesja kommune/ Jernbaneloverket	30 mill	2021	Avhengig av jernbaneloverket
10	Utbygging av gang- og sykkelveggar på Bjorli	Lesja kommune?	5 mill	2020 – 2021	I tråd med godkjende reguleringsplanar

Tabell 4. Innspel til tiltak riks- og fylkesveggar.

Prioritet	Riks- og fylkesveier	Ansvar for gjennomføring	Pris	År	Merknader
1	Utbetring av trange busslommer	Statens vegvesen			Universell utforming
2	Gang-/sykkelveg Hovauk – Kårbø	Statens vegvesen		2018 –	Samarbeid Lesja kommune
3	Gang-/sykkelveg Solsida –Bjorli.	Statens vegvesen	25 mill	2019 – 2021	
4	Utviding av rasteplassen ved Lora	Statens vegvesen	5 mill	?	
5	Ny bru og veg ved Jora-bru.	Statens vegvesen		2020 – 21	
6	Sanering av planovergangar og avkøyringar frå E136. Bygging av samleveggar.	Statens vegvesen/Bane NOR		2018 – 2021	Samarbeid med Lesja kommune
7	Belysing av snu-/haldeplass for buss ved Brøstvegen.	Statens vegvesen	0,1 mill	2019	Reguleringsplan for Rødstøl – Stueflotten
8	Omlegging E136 ved Kjønsløtten				Innspel til kommuneplan.
9	60-sone Lesja vest utvides frå eksisterande sone til eigedommen Soltun-			2018	
10	Planlegge gang-/sykkelveg langs kommunal veg mellom	Statens vegvesen/Oppland		2023	

	Skottåe og Lesjaskog skule.	fylkeskommune			
11	Bruk og evaluering av vinterfartsgrense	Statens vegvesen		2018 – 2021	Samarbeid med Lesja kommune
12	Opne rekkverk mot gangveg, E136 Lesja vest	Statens vegvesen		2019	
13	Gang- og sykkelveg Bjorli – Stueflotten	Statens vegvesen		2022 – 25	

6.2 Handlingsplan for opplæring, informasjon og åtferdsregulerande tiltak.

6.2.1 Trafikksikker kommune

Følgjande kriterium skal bli innfridd:

1. Kommunen har forankra ansvaret for trafikksikkerheitsarbeidet hos ordførar og rådmann. Delansvar kan liggje hos den enkelte sektorleiar.
2. Kommunen har eit utval med ansvar for trafikksikkerheit.
3. Kommunen har innarbeidd trafikksikkerheit i HMS/internkontrollsystemet som inneheld reglar for reiser og transport i kommunen sin regi, og ved kjøp av transporttenester.
4. Kommunen har oppdatert oversikt over trafikkulykker og trafikkuhell (materiellskader) i kommunen.
5. Kommunen har ein trafikksikkerheitsplan som er forankra i fylket sin trafikksikkerheitsplan. Planen har rullerings- og rapporteringsrutinar. Planen legg opp til både haldningsskapande, trafikantretta og fysisk tiltak.
6. Kommunen har innarbeidd kriteria / sjekklister for kommunen sine sektorar (HR, barnehage, skule, kultur, helse og veg)
7. Kommunen påverkar lag og foreiningar til å innarbeide reglar for trafikksikkerheit i si verksemd.

6.2.2 Lesja kommune som arbeidsgjevar

- Det er naturleg at du bruker refleks i mørket.
- Det er ønskelig at du bruker sykkelhjelm.
- Kjører du motorsykkel skal du bruke hjelm, hansker, støvler, ryggskinne og dress som er produsert for kjøring på motorsykkel.

- Du skal alltid bruke påbudt og montert sikkerhetsutstyr i bil, holde fartsgrensen, og kjøre rusfritt.
- Du skal ha eit bevisst forhold til bruke av mobiltelefon når du kjører bil, sjølv om du har handsfree utstyr. Teksting og bruk av andre elektroniske enheter er utelukket.
- Du skal rygge bilen inn ved parkering der dette er mogleg.
- Viss du som passasjer opplever høy risiko og at føreren bryter trafikkreglene under kjøring, skal du be føreren om å kjøre forsvarlig.

Tabell 5. Tiltak som arbeidsgjevar.

Retningslinjer for køyring i kommunal teneste	<p>Dei som køyrer i kommunal teneste har eit ansvar for kommunen sitt ansikt mot omverda i trafiksikkerheitssamanheng også. Det bør vere ei sjølvfølgje at trafikkreglar blir følgde til punkt og prikke.</p> <p>Utarbeide reisepolicy for tenestereiser og transport i kommunens regi der retningslinjer i vedlegg 2 blir lagt til grunn.</p>	Alle som kjører i kommunens teneste.
---	--	--------------------------------------

6.2.3 Lesja kommune som barnehageeigar

Tiltak: Trafiksikkerheit i barnehagen generelt Trafikkopplæring bli integrert som ein del av barnehagen sin omsorgs- og opplæringsarbeid og bli nedfelt i barnehagen sin årsplan.

- Det blir stilt krav til busselskap og drosjer om belte og trafiksikker atferd ved kjøp av transporttenester
- Tilsette kjenner rutinar for handtering av uføreutsette faresituasjonar og hendingar på turar
- Barnehagen har utarbeidd rutinar for å ivareta sikkerheten på turar til fots, med bil eller buss

Tiltak: Trafikkopplæring i barnehagen

- Barna lærer enkle trafikkregler for fotgjengarar
- Barna lærer om sikring i bil, sykkelhjelm og refleks

Tiltak: Samarbeid mellom barnehage og heim

- Rutinar for å ivareta barnas sikkerhet ved barnehagens parkeringsplass og port blir gjennomgått årleg med foreldre og tilsette
- Det stilles krav til foreldre om å sikre barn på veg til og frå barnehagen
- Trafiksikkerheit og trafikkopplæring er eit integrert tema på foreldremøter
- Foreldre skal bli involvert i barnehagen sitt trafiksikkerheitsarbeid.

Tabell 6. Tiltak i barnehagane

Barnehagar	2018– 2021	<p>Gjennomføre trafiksikkerhetsopplæring i tråd med krava i læreplanen.</p> <p>Lære barna riktig oppførsel som forgjengarar.</p> <p>Lære barna kor viktig det er å bruke refleks, sykkelhjelm og å sitte riktig fastspent i bil.</p> <p>Sende personell på kurs hos TT og nytte Tarkus i den generelle trafikkopplæringa.</p> <p>Samarbeide med TT, politi og Statens vegvesen for å oppnå:</p> <ul style="list-style-type: none"> - at barna tidlig får gode relasjonar til desse. - at foreldre på foreldremøter blir bevisstgjort det ansvaret dei har som rollemodeller for sine barn. <p>Samarbeid med busselskapet om opplæring i korleis ein skal opptre på haldeplass og i bussen.</p>	Barnehagen
Foreldre		<p>Foreldre må ta hovudansvar for sine barn og bidra til at dei blir robuste og gode samfunnsborgarar. Dei må vere gode rollemodellar, og på det viset gjøre livet lettare for seg sjølv når ungdomstida set inn. Foreldra må "bry seg" og insistere på å ha innsikt i det meste barna foretar seg, for eksempel nettbruk, kven dei omgås, kva dei gjer, kva dei ser på tv, osv.</p>	Barnehagen

6.2.4 Lesja kommune som skuleeigar

Tiltak: Trafiksikkerheit i skulen generelt.

- Skulen har ein plan for å ivareta elevenes sikkerhet til og frå skulen, enten dei går, sykklar eller blir kjørt
- Skulen har utarbeidd rutinar for å ivareta sikkerheten på turar til fots, på sykkel, i bil/buss eller med kollektivtransport i skulens regi
- Skulen har gode rutinar for at planane blir følgd av dei tilsette og har ein trafikkansvarlig lærer
- Tiltak: Trafikkopplæring i skulen
- Skulen har integrert trafikkopplæring i lokal læreplan/ årsplan i tråd med Kunnskapsløftets kompetansemål
- Skulen legger til rette for at det blir gjennomført god trafikkopplæring (for eksempel ved innkjøp av materiell eller kursing av tilsette)
- Tiltak: Samarbeid mellom skule og heim
- Skulens læreplan for trafikk er årlig tema på foreldremøte

- Foreldre blir involvert i skulens trafikksikkerhetsarbeid gjennom for eksempel Foreldrenes arbeidsutval (FAU)

Tabell 7. Tiltak i skulane

Skular	2018– 2021	<p>Gjennomføre trafikksikkerhetsopplæring i tråd med læreplanen.</p> <p>Forhåpentlegvis går det i orden med pengar til å lønne ein lærer som er hovudansvarleg for trafikksikkerhetsarbeidet på kvar skule i Lesja. Det vil då bli gjennomført 38 læretimer på kvar skule i året. Eit viktig tiltak for å vitalisere trafikksikkerhetsarbeidet i skulane. Trygg Trafikk får her ein sentral rolle som faginstans med mye godt undervisningsmateriell på nettet.</p> <p>Nytte seg av eksterne aktørar for å sette ekstra fokus på trafikksikkerheit både hos barn og foreldre.</p> <p>1.– 3. trinn:</p> <p>Gjennomføre minst eit foreldremøte der enten kjøreskule, politi, Trygg trafikk eller Statens vegvesen minner om foreldrenes ansvar for barns haldningar og oppførsel. Dette som eit ledd i ansvarleggjering av foreldra og få dei til å tenke konsekvensar av egen oppførsel. Generell grensesetting og samordning av desse foreldra imellom er viktig. Vet at det er godt fokus på dette i dag også. Barnas oppfatning av førarrolla er sterkt befestet allereie ved 10–12 års alder, derfor er det viktig at foreldra kjenner si vitjingsstid. Framleis er det ganske overkommeleg å påverke barna sine haldningar på godt og vondt.</p> <p>4.trinn:</p> <p>Invitere politiet til å komme til klassen for å informere om trafikksikkerheit. Også viktig at det blir gode relasjonar mellom politi og elevar på eit tidlig tidspunkt. Kan vere nyttig</p>	Skulesjef
--------	---------------	--	-----------

		<p>på eit seinare tidspunkt i livet.</p> <p>5. trinn:</p> <p>Invitere ambulanse- og brannmannskaper som demonstrerer og fortel om kva dei gjer når ulykker skjer. Kan også bli kombinert med enkel førstehjelpsopplæring, og samordna med dagens sykkelopplegg.</p> <p>6. trinn:</p> <p>Invitere Statens vegvesen som informerer om trafikkulykker, fartsgrenser, vegbygging og andre ting dei jobbar med. Kan bli samordna med dagens sykkelopplegg.</p> <p>7. trinn:</p> <p>Invitere ein køyeelærer til eit foreldremøte for å på ny minne foreldra om at barna deira nå nærmar seg den farlegaste perioden i livet. Gi foreldra faktaopplysningar om den reelle risikoen som barna deira blir utsett for dei næraste åra.</p> <p>8.- 10. trinn:</p> <p>Gjennomføre foreldremøter med fokus på rus og trafiksikkerheit slik som før.</p> <p>Også viktig å bruke politiet førebyggjande i denne perioden for å skape gode relasjonar mellom politiet og ungdommen.</p>	
<p>Krav til dei kommunen kjøper transporttenester av.</p>		<p>Det er viktig at Lesja kommune stiller krav til dei som utfører transporttenester i kommunal regi. I avtala bør det bli spesifisert slikt som er viktig for trafiksikkerheita, eks: krav til sikkerheitsbelte i bussar, sitteplassar til alle i busser, ikkje snakke i handhalde mobiltelefon, følgje fartsgrensene. Konsekvensane av å ikkje følgje punkta bør også med i avtala.</p> <p>Vurdere sikkerheita for skuleskyssen ved busstoppet på Bjorli.</p>	<p>Sektorsjef og evt. andre som leier inn trsp.tenester.</p>

Foreldre		Foreldre må ta hovudansvar for sine barn og bidra til at dei blir robuste og gode samfunnsborgarar. Dei må vere gode rollemodellar, og på det viset gjøre livet lettare for seg sjølv når ungdomstida set inn. Foreldra må "bry seg" og insistere på å ha innsikt i det meste barna føretek seg, for eksempel nettbruk, kven dei omgås, kva dei gjer, kva dei ser på tv, osv.	
----------	--	---	--

6.2.5 Lesja kommune – helse- og omsorgssektoren

Tiltak: Generelt helsearbeid

- Ha oversikt over helsetilstanden i kommunen og tiltak for å førebygge ulykker
- Fremme folkehelse, spreie opplysning og gi råd om kva innbyggjarane sjølv kan gjøre for å førebygge skader

Tiltak: Arbeid retta mot barn og unge

- Delta/gi innspel om tiltak for sikre skuleveger i kommunen
- Informere om sikring av barn i bil

Tiltak: Arbeid retta mot eldre trafikantar

- Stimulere til auka refleksbruk blant eldre
- Informere om ruspåverka køyring i forbindelse med bruk av reseptbelagde medisinar
- Stimulere til deltaking i 65+

Tiltak: Arbeid retta mot innvandrarar

- Grunnleggjande trafikkopplæring i introduksjonsprogrammet for busette flyktningar.

Tabell 8. Tiltak i helse- og omsorgssektoren

Helsestasjon, helsesøster, jordmor	2018–2021	Trafikksikkerhetsinformasjon til gravide og ferske foreldre, spesielt med fokus på sikring av barn i bil. Utdeling av TT's brosjyre om sikring av barn i bil. Utleie av Besafe-family til gravide. Utleie og opplæring i innfesting av godkjente bilstoler til barn frå 0–13 kilo.	Sektorsjef
Barnevern,	2018–	Viktig å gi desse tilstrekkelege ressursar til å	Sektorsjef

ungdomsarbeidarar	2021	gripe inn der kor det er nødvendig av ulike grunnar. Dette er også viktig for trafikksikkerheten på lengre sikt. Barn og unge som "fell utanfor," blir ofte farlege trafikantar med likegyldige haldningar til konsekvensar av egne handlingar. 35 % av dei som forårsakar dødsulykker i trafikken, er tidlegare straffedømt for vold-, narkotika-, vinnings- og / eller annen kriminell verksemd.	
-------------------	------	--	--

6.2.6 Lesja kommune – kultursektoren

Tiltak: Generelt kulturarbeid

- Legge til rette for fritidsaktiviteter for alle innbyggerane, helst i nærområdet for å redusere transportarbeidet
- Oversikt over kommunens lag og organisasjonar

Tiltak: Arbeid retta mot frivillige organisasjonar og idrettslag

- Stimulere og forsterke det frivillige trafikksikkerheitsarbeidet
- Stimulere lag og foreningar til å innarbeide regler for transport / reisepolicy innanfor eiga verksemd.

Tabell 8. Tiltak i kultursektoren

Kultursektoren	Friviljuge lag og organisasjonar som mottek kommunalt tilskott må ha strategi for trafikksikkerheitstiltakinkludert i sin handlingsplan.	Sektorsjef
----------------	--	------------

6.2.7 Lesja kommune som vegeigar

Tiltak generelt

- Teknisk etat har ansvar for kommunens drift og vedlikehald av kommunens vegar og har innarbeidd rutinar slik at trafikksikkerheten i størst mogleg grad blir ivaretatt
- Teknisk etat planlegger og gjennomfører fysiske trafikksikkerheitstiltak som er prioritert innanfor kommunens økonomiske rammer

Tiltak på kommunalt vegnett

- Liste i prioritert rekkjefølge med omtale av sted, vegnummer, kva som er problemet på steden og kva for tiltak som er tenkt utført i planperioden..
- Tiltak på fylkeskommunalt vegnett

- Liste med tiltak som er med i handlingsprogrammet for fylkesveger i perioden 2015–2017.

Sjå elles tabell 3.

6.2.8 Lesja kommune – andre interesser

Tabell 9. Andre tiltak.

Landbruk	Ansvar
Landbrukskontoret må jamnleg i sine informasjonsskriv oppfordre tilsette i landbruket om å opptre hensynsfullt i trafikken. Her under følgje regler for køyring med brei eller farleg reiskap, krav til lys, sleppe forbi køen, med meir. Kommunen må legge vekt på trafikk og miljøperspektiv i saksbehandling av jordleigeavtaler.	Sektorsjef